

Inka Hopsu vihr ym.

Toimenpidealoite sairauskohtauksista ennakoon hälyttävien koirien käytön turvaamisesta

Eduskunnalle

Sairauskohtauksista ennakoon hälyttäviä koiria ovat niin sanotut kipu- ja vireystilakoirat. Kipukoirat ovat hajuaistinsa avulla kipuasiakkaan voinnissa tapahtuvaan muutokseen reagoimaan kykeneviä koiria. Muun muassa Englannissa, Japanissa, Yhdysvalloissa ja Uudessa-Seelannissa on jo pidempään hyödynnetty koiria hälyttämään sairauskohtauksista. Suomen ensimmäinen kipukoirakoulu perustettiin vuonna 2015. Nyt koulutettuja kipukoiria on noin 20. Suomeen on luotu sairauskohtauksista hälyttäviä koiria varten toimiva järjestelmä, jossa koirat valitaan, koulutetaan, testataan, luovutetaan käyttöön ja koiran osaamista sekä terveyttä ylläpidetään. Kipukoiria on koulutettu esimerkiksi aivokasvain-, tapaturma- sekä kipuoireyhtymä CRPS -potilaille.

Ennakoiva hälyttäminen mahdollistaa toimenpiteet sairauskohtauksen lieventämiseksi tai estämiseksi ja siten poistaa tai vähentää henkilölle sairauskohtauksesta aiheutuvia toimintarajoitteita. Kipukoirien ansiosta potilaiden kipuja on saatu paremmin hallintaan ja esimerkiksi ambulanssilla tehtävien päivystysmatkojen määrä on vähentynyt kipukoirien käyttäjillä. Kipukoirat ovat myös vähentäneet työpoissaoloja ja helpottaneet työelämäänsä palaamista. Helsingin yliopistossa on parhaillaan käynnissä Suomen Akatemian rahoittama tutkimushanke, jonka tavoitteena on kerätä tietoa muun muassa siitä, miten paljon kipukoirat säästävät yhteiskunnan varoja päivystyskäyntien ja lääkityksen tarpeen vähentyessä.

Jotta kipukoiria voitaisiin laajasti hyödyntää potilaiden arjessa, edellyttäisi se niiden asettamista samaan asemaan opas- ja avustajakoirien kanssa. Sairauskoirien käytön hyödyt tulisi tunnistaa valtakunnallisesti, jotta kipupotilailla olisi mahdollisuus hyödyntää sairauskoiraa lääkinnällisenä apuvälineenä ja näin saada kipukoirista aiheutuvista kustannuksista korvauksia hyvinvointialueelta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sairauskohtauksista hälyttävien sertifioitujen koirien tunnistamiseksi lääkinnälliseksi apuvälineeksi ja asettamiseksi lainsäädännöllisesti samaan asemaan kuin opas- ja avustajakoirat.

Toimenpidealoite TPA 57/2025 vp

Helsingissä 19.9.2025

Inka Hopsu vihr
Maaret Castrén kok
Pihla Keto-Huovinen kok
Ritva Elomaa ps